

DUYU ORGANLARI (Göz-Kulak Burun Boğaz-Deri) TERİMLERİ

Zuhal ALTINTAŞ¹

AMAÇ : Duyu organlarına ilişkin anatomik, fizyolojik, tanısal, patolojik ve tedaviye yönelik terimleri öğrenir, klinik araştırmalar ve çalışmalarda bu terimleri kullanabilmek.

GİRİŞ

İç ve dış ortamdaki gelen fiziksel ve kimyasal uyarıları reseptörler aracılığıyla alarak farklı enerji türlerini aksiyon potansiyellerine çevirir, sinirsel yollar ile beyindeki merkezlere taşıyıp, beyin korteksinde bir bilinç düzeyine erişmesiyle farkındalık oluşturulmasına “duyu” denir. Bunu sağlayan yapılar ise duyu organlarıdır. Duyular iki kısımda incelenir.

1. Özel duyarlar (Görme, işitme, koku ve tat duyarları).
2. Genel duyarlar (Basınç, titreşim, ısı (sıcak-soğuk), dokunma, stereognosis ve propriyosepsiyon).

Proprioception (Propriyosepsiyon): Propriyosepsiyon beynin ve bedenin farklı parçalarının birbirine ve ortama kıyasla konumunu ve nasıl hareket ettiğini anlamayı sağlayan duyudur. Kısaca vücudun parçalarının herhangi bir anda yerini ve pozisyonunu bilmemizi sağlayan hareket farkındalığıdır.

Stereognosis (Stereognozi): Bir cismin şeklini görsel ve işitsel algıların yokluğunda tanımlayabilmektir. Dokunsal duyarlar ile cismin şekli, boyutu, mekansal özellikleri, sıcaklığı, sertliği gibi özelliklerinden yararlanarak tanıma yeteneğidir. Serebral korteks harabiyetinde veya dokunma alanında ayırt etme sorunu olanlarda bu duyu bozulur.

GÖZ İLE İLİŞKİLİ TIBBİ TERİMLER

Göz, görmeyi sağlayan yapılar ve bunları koruyan kısımlardan oluşmuş bir duyu organıdır. İnsanda kafatasındaki yedi adet kafa kemiğinin birleşmesi ile oluşan orbita adı verilen sağ ve sol göz çukuruna yerleşmiş olan iki adet göz bulunur. Büyüklüğü yaşa ve cinse göre değişmekle birlikte göz 2- 2,5 santimetre çapında ve ortalama olarak 10- 12 gramdır. Kaş, göz kapakları, göz çukuru, göz kasları, gözyaşı bezi ve konjunktiva, gözü koruyan ve hareketlerine yardımcı olan oluşumlardır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Tıbbi Genetik AD., altintaszert@gmail.com

KAYNAKLAR

- Arıncı, K., Elhan, A.: *Anatomi, 2. Cilt, Ankara: Güneş Kitabevi*, 2001
- AY, EN. (2021). Tıbbi Terminoloji Nobel Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara
- Aydın P, Akova YA. Temel Göz Hastalıkları. Güneş Kitabevi. Ankara 2001; 3-51, 289-92.
- Di Fiore MSH. Atlas of Human *Histology*. Fourth Edn. Lea&Febiger. Philadelphia 2001; 340-5.
- Ekinci, S., Hatipoğlu H.G. (2014).Yüksekokullar Tıbbi Terminoloji Ders Kitabı. Hatipoğlu Yayıncılık, 5. Baskı. Ankara.
- Guyton, A.C. Hall, J.E.(2007) Tıbbi Fizyoloji, Nobel Tıp Kitabevleri, Çev. Ed. Çavuşoğlu H, Çağlayan Yeğen B, 11. Basım
- http://burakertas.net/?page_id=111/(E.T.: 12.06.2022)
- <http://www.aof.edu.tr/kitap/EHSM/1210/unite06.pdf> (E.T.: 12.06.2022)
- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/25134/mod_resource/content/1/kula%C4%9Fa%20ili%C5%9Fkin%20terimler.pdf (E.T.: 15.06.2022)
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470464/>(E.T.: 12.06.2022)
- James, William; Berger, Timothy; Elston, Dirk (2005). Andrews' Diseases of the Skin: Clinical Dermatology (10th ed.). Saunders. Pages 1, 11–12.
- Mosby's Medical, Nursing & Allied Health Dictionary, Fourth Edition, Mosby-Year Book 1994, s. 1285
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). Göz, Kulak- Burun- Boğaz ve Deriye İlişkin Terimler, Ankara.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). Duyu Organları, Ankara.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2013).Kulak Burun Boğaz Ve Göz Cerrahisinde Bakım, Ankara.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). Göz, Kulak- Burun- Boğaz ve Deriye İlişkin Terimler, Ankara.
- Toprak M, Akın SM. Anatomi Ders Kitabı. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi. İstanbul 1998; 608-40
- Yekutieli, M., Jariwala, M., & Stretch, P. (1994). Sensory deficit in the hands of children with cerebral palsy.: a new look at assessment and prevalence. *Dev Med Child Neurol*, 36.: 61-24.
- Özkan Ş, Pazarlı H, Oğuz V, Akar S. Göz Hastalıkları Ders Kitabı. İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi. *İstanbul* 2007; 314.

Şekil Kaynakları:

- Şekil 4: <https://webeye.ophth.uiowa.edu/eyeforum/atlas/pages/Arcus/index.htm> (E.T.: 13.06.2022)
- Şekil 5.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Coloboma_of_the_iris.JPG (E.T. 13.06.2022)
- Şekil 6.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Swollen_eye_with_conjunctivitis.jpg (E.T. 13.06.2022)
- Şekil 7.: <https://eyewiki.ao.org/Distichiasis> (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 8.: <https://www.healthdirect.gov.au/surgery/entropion-and-ectropion-repair> (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 9.: <https://www.saglikocagim.net/wp-content/uploads/2020/05/epikantus-kivrimi.png> (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 10.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:External_hordeolum.jpg (E.T. 14.06.2022)

- Şekil 11.: <https://www.flickr.com/photos/communityeyehealth/7608314920> (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 12.: <https://www.surflineline.com/surf-news/surfers-eye-explained-everything-need-know-pterygium/16524> (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 13.: <https://oncetus.com/sozluk/telekantus/>(E.T. 14.06.2022)
- Şekil 14.:<https://www.flickr.com/photos/communityeyehealth/8488019819> (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 17.: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/2938/mod_resource/content/0/7.%20ve%208.%20Hafta%20Solunum%20sistemi%20anatomisi.pdf (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 18.: <https://visualsonline.cancer.gov/details.cfm?imageid=12584> (E.T. 14.06.2022)
- Şekil 22.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Comedones_Nose_01.jpg (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 23.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Physical_Urticaria_.jpg (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 24.: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Bl%C3%A5m%C3%A4rken.jpg> (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 25a.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ausgepr%C3%A4gte_Wundrose_des_Unterschenkel_s,_%C3%9Cblick_12._01._2014_-_panoramio.jpg (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 25b.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:My_leg_with_cellulitis_and_oedema.jpg (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 26.: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ENLegs.JPG> (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 27.: <https://www.hakanbuzoglu.com/iktiyozis-balik-pulu-derisi-hastaligi> (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 28.: <https://www.bilgiustam.com/6-altinci-hastalik-nedir-tedavi-yontemleri-nelerdir/> (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 29.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rhizophyma_01.jpg (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 30.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Photo_Ocular_telangiectasia_in_a_person_with_A-T.jpg(E.T. 15.06.2022)
- Şekil 31.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vitiligo_misto.jpg (E.T. 15.06.2022)
- Şekil 32.: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Darker%27s_disease.jpg (E.T. 15.06.2022).